

Při původním rozvrhovém roku byl knihovní věřitel Antonín M. ještě s jinými odporovateli poukázán na pořad práva s odporem proti příkázání pohledávky Marie V-ové. Ostatní odporovatelé podali ve lhůtě žalobu na Marii V-ovou a spor vysoudili. Při dodatečném roku k rozvrhu takto uvolněné částky nepřihlížel první soud k pohledávce Antonína M-a. Re k u r s n í s o u d napadené usnesení potvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

V rozvrhovém usnesení ze dne 31. prosince 1932 byl dovolací rekurent se svým odporem poukázán na pořad práva. Proti tomu si nestěžoval a odpor ve lhůtě mu podle § 231 ex. ř. určené žalobou neprovedl, i když v podání č. ř. 35 uvádí, aniž by to doložil, že o jeho odpůřčí žalobě bylo rozsudkem ze dne 22. listopadu 1932 rozhodnuto podle žalobního žádání. Právem nebylo přihlíženo k jeho nové přihlášce č. ř. 57 k dodatečnému rozvrhovému roku ze dne 7. prosince 1933 a byla právem uvolněná rozdělovaná podstata 19.387 Kč 60 h příkázána jen těm knihovním věřitelům, kteří žalobu odpůřčí podle § 231 ex. ř. podali, spor vyhráli a v pořadí za pohledávkou Marie V-ové následují.

Čís. 13443.

Vnikal-li rozbitou ochrannou skleněnou tabulí do autobusu průvan, nedělo se tak n á s l e d k e m, nýbrž jen p ř i provozu silostroje, a není tato okolnost, jež vyvolala újmu na zdraví cestujícího, v příčinné souvislosti se zvláště nebezpečnou povahou silostroje a jeho provozu (zákon ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák.).

V tom, že průvodčí autobusu neuzavřel před započítím jízdy bez vyzvání dveře mezi řidičským stanovištěm a vnitřkem autobusu, nelze spatřovati jeho neopatrnost.

(Rozh. ze dne 12. dubna 1934, R II 126/34.)

Žalobní nárok na náhradu škody proti žalovanému řidiči autobusu zakládala žalobkyně na tom, že žalovaný, když za jízdy praskla skleněná ochranná tabule proti větru, následkem čehož dovnitř auta vnikal velmi silný proud vzduchu, bez jakýchkoliv opatření pokračoval v jízdě a proto jest odpovědný za poruchu zdraví žalobkyně. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e žalobu zamítl, o d v o l a c í s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci, dále jednal a znovu rozhodl, mimo jiné z těchto d ů v o d ů: První soud, ač má za zjištěno, že po prasknutí skleněné tabule vzniklým otvorem vnikal dovnitř vozu, v němž bylo dusné horko, velmi chladný vzduch a nepříliš značný průvan k ventilátorům, zamítl žalobu vycházející z nároku, že žalovaný jen tehdy mohl by za škodu býti činěn odpovědným, kdyby žalobkyně sama všechno potřebné podnikla a kdyby se prokázalo, že žalobkyně žádala o pomoc a žalovaný tomu nevyhověl. Při tom neřešil otázku, kterou si sám položil, zda žalovaný jako řidič autobusu nebezpečí pro žalobkyni mohl nebo musil předvídati, a konečně

má za to, že žalobkyně svou škodu (onemocnění) si přivodila a zavinila sama. Nelze souhlasiti s názorem prvního soudu, že žalovaný jako řidič autobusu byl by odpovědným za škodu jen tenkrát, kdyby bylo prokázáno, že na požádání žalobkyně potřebná opatření neučinil, a že žalobkyně výhradně sama si poruchu zdraví přivodila. V tomto směru nebyla věc prvním soudem posouzena správně po stránce skutkové i právní. Jestliže po odstranění prasklé tabule vpředu vozu vnikal do autobusu proud velmi chladného vzduchu, při čemž v autobusu samém bylo dusné horko (jak první soud zjišťuje), nebylo třeba žádného zvláštního upozornění žalovaného, neboť toto vnikání chladného vzduchu žalovaný sám v první řadě musil pozorovati, a tu již sám mohl a musil si uvědomiti při normální opatrnosti, již lze na každém dospělém člověku požadovati, že za těchto okolností může vzniknouti nebezpečí pro zdraví cestujících ve voze (§ 1297 obč. zák.). Žalovaný měl nejen zachovati tuto průměrnou péči, nýbrž byl též povinen zachovati zvláštní odbornou péči jako podnikatel dopravy osob, kteréž péče dbáti musí jako živnostník při provádění dopravní smlouvy, a v této funkci bylo jeho povinností nejen věnovati pozornost jízdě dráze, nýbrž i pečovati v každém směru o bezpečnost cestujících, pokud provozem dopravy mohla býti ohrožena (§ 1299 obč. zák.). V zákonných ustanoveních nemá opory názor prvního soudu, že žalovaný nesměl věnovati zvláštní pozornost cestujícím, jeho povinnosti byly širší, jak právě uvedeno. První soud dále přehlíží, že nárok žalobní opřen jest též o ustanovení automobilového zákona, jenž upravuje ručení řidiče a vlastníka automobilu za výsledek nehledě k zavinění osoby ručící, při čemž ručící osoba nemůže se odvolávati na povahu jízdního silostroje, na zvláštní způsoby ani na selhání nebo nedostatky jeho činnosti (§ 2 cit. zák.). Žalovaný ručí tedy absolutně za povahu silostroje a za bezvadné fungování všech částí jeho v provozu, tudíž i za to, že při jízdě praskla ochranná tabule vpředu a že nemohl okamžitě zjednatí nápravu vsazením nového skla. Tohoto ručení byl by zbaven jen tenkrát v souzeném případě, kdyby prokázal vyvíňovací důvody uvedené v § 2 aut. zák. Žalovaný založil svou obranu na tom, že po odstranění tabule nikdo ho o nějaké opatření nežádal (kteráž obrana podle toho, co shora uvedeno, nemůže vyvíňovati), že škodnou událost zavinila si sama žalobkyně a že škodná událost nemohla i při řádných a věcných opatřeních v řízení jízdního silostroje a zacházení s ním býti odvrácena. V těchto směrech nelze však při správném posouzení věci míti za to, že žalovaný dbal všech opatrností, jež za daných okolností zachovány býti měly se stanoviska zásad práva občanského a se stanoviska § 2 aut. zák., podle nichž nebylo by sice lze žádati, aby žalovaný ihned před pokračováním v jízdě opatřil náhradu prasklé tabule, neboť to nebylo dobře možno. Leč není pochyby, že při vzniklém velmi ostrém tahu vzduchu jako řidič autobusu podle svých zkušeností při častých jízdách musil si při pozornosti a péči o své cestující uvědomiti, že zasunovací dveře do vozu jsou otevřeny, mohl se o tom snadno pouhým kratičkým ohlédnutím přesvědčiti, a pak mohl bez zvláštní námahy zaříditi sám zavření těchto dveří. Žalovaný připouští v žalobní odpovědi, že prasknutí tabule a vzniklému tak otvoru pokud se týče vnikání vzduchu nepřikládal žádnou důležitost, a z výsledků průvodního řízení

je patrné, že žalovaný potom neučinil žádného opatření, by prudký tlak vzduchu byl znemožněn. Žalovaný tedy nedbal ani náležité opatrnosti ani nedbal žádných opatření v zacházení se silostrojem, ručí tedy za škodnou událost, a to tím více, když připustil, že i při obsazení autobusu zasunovací dveře mohly být zavřeny.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by o odvolání znovu rozhodl.

Důvody :

Na souzený případ nelze použití zákona o provozu silostrojů. I z důvodových zpráv, i z účelu zákona plyne, že bylo bezpodmínečné ručení za škody z provozu silostrojů stanoveno jen vzhledem ke zvláštní nebezpečnosti vozidla a jeho provozu. Nevztahuje se proto zákonné ručení na každou škodu za provozu, nýbrž jen na takové škody, které jsou důsledkem zvláštního nebezpečí vozidla a jeho provozu. To jest patrné i z doslovu zákona. Neboť § 1 zák. stanoví jen všeobecnou zásadu bezpodmínečného ručení a jmenuje jen osoby, které ručení to postihuje. Autentický výklad, na které škody se toto ručení vztahuje, poskytuje ustanovení § 2 zák., jenž, ač mluví o vyvíňovacích důvodech, přece jen jasně uvádí meze tohoto ručení, pravě, že povinný ručitel bude osvobozen, dokáže-li 1. že škoda nemohla být odvrácena ani při řádných a věcných opatřeních ve vedení jízdného silostroje a zacházení s ním a 2. že ani z povahy jízdného silostroje nebo ze zvláštního způsobu, ze selhání nebo z nedostatku jeho činnosti nemůže být dovozována. Z toho plyne úsudkem z opaku, že ručení nastává jen, byla-li škoda způsobena některou z uvedených okolností. Prvá okolnost předpokládá, že přípravě silostroje k jízdě, udržování silostroje ve způsobilosti k bezpečné jízdě a vedení silostroje za jízdy byla věnována ručící osobou odborná opatrnost podle § 1299 obč. zák. tak, by dopravované osoby byly bezpečně na určené místo dopraveny. Týká se tudíž tato odborná péče jen těch zařízení, na nichž jest závislá bezpečnost jízdy samé, to jest pohybu vozidla, nikoliv však jinakých zařízení silostroje, které na bezpečnost a na způsob jízdy samé nemají vlivu. Druhá okolnost, povaha silostroje, předpokládá, by po technické stránce byl silostroj bezvadný, aby pohonné zařízení bylo bezvadné a by i celá konstrukce vozidla (rozměry) byly technicky správné tak, aby vadami v tomto směru nebyla bezpečnost pohybem silostroje za jízdy ohrožována. Zvláštní způsob silostroje záleží v rozdílnosti od jiných vozidel (pohonná živelní síla, možnost výbuchu pohonných látek, větší rychlost, houkání, možnost smyku při kluzké silnici a p.). Selhání a nedostatek činnosti spočívá zřejmě v neovládnutí stroje následkem vady v pohonném zařízení. Žádný z těchto předpokladů není v souzeném případě splněn, neboť jde o rozbitou ochrannou skleněnou tabuli, která nepatří ani k pohonnému zařízení ani nečiní vadným silostroj po technické stránce, ani nespadá pod zvláštní způsob silostroje, jímž se liší od vozidel jiných, a o selhání nebo nedostatek činnosti pohonného zařízení zřejmě nejde. Vnikal-li rozbitou tabulí dovnitř autobusu průvan, nedělo se tak následkem provozu silostroje, nýbrž jen při provozu a není proto tato okolnost, která vyvolala újmu na zdraví žalobkyně, v příčinné sou-

vislosti se zvlášť nebezpečnou povahu silostroje a jeho provozu. Avšak ani podle občanského zákona (§§ 1295, 1297 a 1299) nelze uznati, že nárok žalobkyně jest důvodný, ana neprokázala zavinění žalovaného. Nelzeť spatřovati neopatrnost žalovaného v tom, že před započatím jízdy neuzavřel bez vyzvání dveře mezi řidičským stanovištěm a vnitřkem autobusu, poněvadž záleží na cestujících, zda průvan chtějí snášeti, čili nic, zejména když v hustě obsazeném autobusu bylo dusno a kromě horních ventilačních otvorů nebylo jiného otvoru uvnitř vozidla, jímž by vzduch vnikal, a žalovaný nemohl předvídati, že žalobkyně není proti průvanu zdatná.

Čís. 13444.

V otázce náhrady škody podle § 394 ex. ř. jest dovolací rekurs přípustný.

Zahájil-li navrhovatel, jemuž bylo povoleno prozatimní opatření, příslušné sporné řízení, nevedlo-li však toto řízení k rozhodnutí o jsoucnosti nároku (při zpětvzetí žaloby, odmítnutí pro nepříslušnost, odmítnutí pro spor již zahájený), jest míti za to, že se žádost ohrožené strany ukázala jinak neodůvodněnou (§ 394 ex. ř.).

(Rozh. ze dne 12. dubna 1934, R II 137/34.)

Žalobkyně žalovala R-a o zaplacení 82.697 Kč s přísl. a za sporu si vymohla prozatimní opatření usnesením ze dne 30. října 1930, v němž k zajištění zažalovaného nároku bylo zapovězeno žalovanému nakládati s pohledávkou 56.000 Kč příslušející mu proti firmě A. Žalovaná strana podala proti tomuto zatimnímu opatření stížnost a odpor, jímž nebylo vyhověno. Ve věci samé rozsudkem první stolice bylo žádosti žalobní vyhověno, vrchní soud usnesením ze dne 12. října 1931 rozsudek první stolice zrušil a žalobu odmítl, kteréžto usnesení vrchního soudu nejvyšší soud potvrdil. Návrhu žalovaného, by bylo žalobkyni uloženo dáti mu náhradu podle § 394 ex. ř., soud první stolice vyhověl. Rekursní soud návrh zamítl. Důvody: Podle § 394 ex. ř. má strana, k jejímuž návrhu bylo povoleno prozatimní opatření, dáti odpůrci náhradu za všechny majetkové újmy, které mu zatimním opatřením byly způsobeny. Z tohoto ustanovení důsledně plyne, že se musí nahraditi i útraty vzniklé řízením o povolení zatimního opatření, neboť i tyto útraty jsou majetkovou újmou (stejně sb. n. s. čís. 10.956). Tím jest zároveň řešena další otázka stížností nadhozená, zda žalovaný byl povinen účtovat tento nárok v útratách sporu a zda nejde tu o věc rozsouzenou, ano o útratách sporu bylo již pravoplatně rozhodnuto. Neboť, přiznává-li se útratám řízení o zatimním opatření povaha majetkové újmy po rozumu § 394 ex. ř., jest žalovaný oprávněn domáhati se náhrady této újmy mimo rámec procesních útrat, a nemá rozhodnutí o útratách sporu na tento jeho nárok vlivu. Jest však souhlasiti se stížností, že tu není dalšího předpokladu § 394 ex. ř., by návrhu žalovaného bylo vyhověno. Odpůrce strany ohrožené má nárok na náhradu majetkové újmy podle § 394 ex. ř. jen, když buď 1. nárok ohroženou stranou tvrzený, pro který bylo zatimní opatření povoleno, se pravoplatně odepře, nebo 2. se ukáže, že žádost jest jinak neodů-